

Till

Örebro tingsrätt
Box 383
701 47 Örebro

ÖREBRO TINGSRÄTT
Rotel 7

INKOM: 2020-06-22
MÅLNR: T 2482-20
AKTBIL: 7

Örebro 18 juni 2020

SVAROMÅL

Mål nr T 2124-19

Kärande: Joel Johansson, 051126-1455, genom vårdnadshavarna
Jörgen Johansson och Maria Lilja

Ombud: Edgar Nissen
Vernia Advokatbyrå AB
Sveavägen 116
113 50 Stockholm

Svarande: Askersunds kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
696 82 Askersund

Ombud: Advokat Johanna Näslund och jur.kand. Johanna Jansson
Advokatfirman Lindahl KB
Box 143
701 42 Örebro
E-mail: johanna.naslund@lindahl.se,
johanna.jansson@lindahl.se

Saken: Skadestånd

Som ombud för Askersunds kommun, i fortsättningen Kommunen, får vi med anledning av tingsrättens föreläggande och ansökan om stämning från Joel Johansson anföra följande.

1 INSTÄLLNING

- 1.1 Kommunen bestrider yrkandena i dess helhet. Inget belopp kan vitsordas som skäligt i och för sig. Sättet för ränteberäkning kan godtas.

- 1.2 Kommunen yrkar ersättning för sin rättegångskostnad med belopp som senare kommer att anges.

2 GRUND FÖR BESTRIDANDET

- 2.1 Kommunen har inte agerat felaktigt eller försumligt vid sin myndighetsutövning. Kommunen har heller inte kränkt Joel Johanssons rättigheter enligt Europakonventionen för mänskliga rättigheter.
- 2.2 För det fall domstolen skulle finna att Kommunen agerat felaktigt eller försumligt vid sin myndighetsutövning alternativt ha kränkt Joel Johanssons rättigheter enligt Europakonventionen har Joel Johansson inte lidit någon skada och skadestånd ska på den grunden inte utgå.
- 2.3 Finner domstolen att Joel Johansson lidit skada saknas i vart fall adekvat kausalitet mellan Kommunens agerande och den uppkomna skadan.
- 2.4 Joel Johansson har under alla omständigheter varit medvållande och jämkning av skadeståndet ska därmed ske till ett belopp som tingsrätten finner skäligt.

3 OMSTÄNDIGHETER

- 3.1 Torsdagen den 25 oktober 2018 blev det känt för skolledningen att ett antal pojkar (här benämnda A-D samt Joel själv, tillsammans benämnda Pojkarna) i årskurs 7 planerade en skolskjutning på sin skola, Sjöängsskolan. Drivande, i en under hösten eskalerande planering för skjutningen, var Joel och en till pojke, här benämnd A.
- 3.2 Fem andra elever på skolan hade delvis under tidigare hösten varit involverade i Pojkarnas glorifiering avseende skolskjutningen på Columbine High School, nedan CHS, som skett 20 år tidigare i USA. Dessa fem andra hade initialt deltagit i Pojkarnas diskussioner men ansåg att det höll på att urarta och kände nu påtaglig och riktig rädsla för att Pojkarna faktiskt avsåg att skrida till verket och genomföra en skjutning på skolan. De hade vartefter planeringsgraden av en skolskjutning konkretiserades under hösten blivit alltmer rädda. Den aktuella torsdagen hade det nått en punkt där de beslutade att de vuxna på skolan måste involveras eftersom de upplevde att Pojkarna skulle genomföra en skolskjutning.
- 3.3 Under hösten hade Joel och A-D, utifrån vad som berättades för rektor den aktuella dagen:
- (i) planerat lämpliga datum för en skolskjutning, helst på årsdagen av CHS 20 april, men att de inte bedömdes lämpligt eftersom det 2019 inträffade en lördag
  - (ii) talat om en dödslista
  - (iii) diskuterat var skyttarna lämpligen skulle placera sig på skolan för att kunna skjuta så många elever som möjligt
  - (iv) tagit med en större väska/trunk till skolan. Pojkarna hade sagt att man avsåg att göra så upprepade gånger och upplyste de andra om att det var för att skapa en normalitet, så att ingen skulle veta vilken dag de verkligen skulle ta vapen med sig och genomföra skjutningen. Vid tillfället när väskan togs med kastade en av Pojkarna den

demonstrativt på golvet för att väcka uppmärksamhet hos övriga elever samtidigt som man förklarade sin intention.

- (v) talat om hur de skulle gå klassrum för klassrum och systematiskt skjuta elever på skolan, likt CHS
- (vi) uttryckt önskemål om att bli kallad vid andra namn, bl a förnamnen på de två förövarna från CHS. Joel ville bl a kallas vid samma namn som en av CHS-gärningsmännen.
- (vii) tagit fotografier av varandra och spritt på sociala medier som motsvarade positionering på foton på samma sätt som skyttarna på CHS under höstterminen, i fråga om vinklar och rekvisita
- (viii) haft med sig en skarp ammunition till skolan som man visat upp för övriga och sagt att "med den här ska vi skjuta oss själva när vi genomfört skolskjutningen".
- (ix) stängt in en av de fem övriga eleverna på en skoltoalett, tagit på sig gasmasker och sprayat in i toalettutrymmet med Axe (deodorant) och uttalat grovt antisemitiska hot mot den instängda pojken.

Därtill hade pojkarna varit med och skjutit prick på småfåglar. Det skedde i skjutträningssyfte för att lättare träffa tilltänkta offer. Tillgången till vapen fanns via en förälders vapenskåp.

- 3.4 Att planeringen så länge kunnat fortgå i kretsen, var för att de fem, som till slut gick till rektor, blivit så rädda för att själva hamna på dödslistan.
- 3.5 Det hade dessutom under veckan innan, varit en händelse – även den CHS kopplad - som gjorde att flera elever i Pojkarnas klass tagit illa vid sig. Några av Pojkarna hade i en redovisningsuppgift visat en musikvideo med ett budskap som glorifierade skolskjutningar. Musikvideon skulle enligt uppgift ha visat kameraövervakningsfilmer från CHS. Detta fick skolan att ta fram nya rutiner för elevanföranden som presenterades för personalen den 22 oktober 2018.
- 3.6 De fem elever som den 25 oktober 2018 sökte upp rektor var mycket skrädda och rädda. Eftersom de nu "tjallade" visste de att de skulle finnas på dödslistan som Pojkarna tidigare diskuterat. De fem eleverna som kom till rektor var så rädda att de inte vågade stå vid fönstren på rektors kontor, för att de var övertygade om att de skulle bli beskjutna utifrån av Joel och A-D. De var oerhört upprörda och ledsna och reaktionerna hos dem avspeglade att de där och då var rädda för sitt liv. De fem som kom till rektor var mycket oroliga för att Pojkarna skulle hämta vapen när de såg att de andra gick till rektor. Pojkarna hade lämnat skolan i samband med detta. De fem eleverna hos rektor uttryckte en mycket stark oro över att det var då (den dagen) en skjutning på skolan skulle ske. De fem eleverna som kom till rektor visste dessutom, som redogjorts för ovan, att Pojkarna hade tillgång till vapen.
- 3.7 Konkretionsgraden av vad de fem berättade för rektor var oerhört hög. Rektor ringde polisen för att rådgöra hur hon skulle agera i den oerhört pressade situationen som uppstått. Polisen beslutade på eget bevåg att skicka insatsstyrkan och civilpolis, som säkrade skolan och letade upp Pojkarna. Efter händelsen blev Pojkarna avstängda från skolan.

- 3.8 Föräldrarna till B, C och D visade omgående, samma eftermiddag, förståelse för situationens allvar och uppgav att kraftfulla åtgärder behövdes för att få sönerna på bättre tankar samt att alla vuxna runt Pojkarna behövde agera kraftfullt och resolut. Åtgärderna som diskuterades var att ta Pojkarnas telefoner, förbjuda Pojkarna att umgås med varandra samt meddela de tuffa restriktioner. Efter en initial period med avstängning bedömdes B-D förstått det allvarliga i situationen och deras föräldrar agerat i samförstånd kring vad som krävdes för att trygga skolan och övriga elever.
- 3.9 Skolan uppfattade att Joels föräldrar inte tog situationen på allvar. Vårdnadshavarnas har negligerat den allvarliga situationen och initialt, vilket vidhållits under hela tiden, har inställningen istället varit att skolans företrädare borde fatta att det var frågan om ett "skämt".
- 3.10 Skolan, socialtjänsten och polisen hade under resterande delen av höstterminen regelbundna träffar för att hantera efterspelet av händelse. Joels vårdnadshavare fortsatte att "vifta" undan den situation som deras son ställt till med och tog enbart, trots Joels drivande roll, sin son i försvar. Efter jul involverades kommunchef och socialtjänstchef. I mars beslutades om stabsläge. Stabsläge pågick fram till november 2019.
- 3.11 Mot bakgrund av det inträffade var det helt nödvändigt att vidta kraftfulla åtgärder för att säkra samtliga elevers säkerhet och trygghet. Det var därför helt omöjligt att låta Joel och A återgå till skolan efter det inträffade.
- 3.12 Eftersom ingen av pojkarna var straffmyndiga lämnades ärendet till socialtjänsten och polisen utredde ärendet för socialtjänsten. Säkerhetspolisen gjorde en bedömning av säkerhetsläget som muntligt föredrogs vid två tillfällen för kommunen. Det skedde vid det första samverkansmötet v 44 och därefter vid strax innan jul då polisen lämnade över utredningen och avslutade det polisiära arbetet.
- 3.13 Informationen om säkerhetsläget fick rektor, skolchef och socialtjänsten. Vid båda tillfällena upplyste polisen att den långsiktiga risken för realisering av hotet var 4 av 5 avseende bl a Joel, alltså hög. 5 av 5 betyder att polisen bedömer att hotaktörerna realiserar/utför någon form av allvarligt angrepp mot elever eller lärare på Sjöängsskolan. Syftet med den utredningen var att ge kommunen stöd i beslutet hur socialtjänsten och skolan skulle hantera Pojkarna framgent för att kommunen skulle kunna fortsätta bedriva sin undervisning och trygga skolmiljön för eleverna. Föräldrar från övriga elever på skolan och övriga elever var självfallet oerhört rädda för att Pojkarna faktiskt skulle skrida till verket.
- 3.14 Polisen redovisade muntligt den bedömning som säkerhetspolisen gjort vilken initialt innefattade 3 elever. Det andra bedömningstillfället innefattade endast Joel och A då förälder till den tredje eleven löpande samarbetade med skolan och tog ansvar för att själva tillse att händelsen medförde ingripande konsekvenser för sitt barn. Efter undersökning av Joels mobiltelefon fick skolan information att polisen bland annat hittat fotografier på utformningen av skolbyggnaden från nätet. Polisen resonerade kring det och uppgav att det kunde vara i syfte att hitta lämpliga angreppspunkter vid en skjutning.
- 3.15 Polisen bedömde vid sin utredning som redovisades precis i slutet av höstlovet att Joel och A, men inte B, C D, var en säkerhetsrisk. Dessa två pojkar bedömdes av polisen varit drivande och material hade hittats hos Joel och A av sådan art

att underrättelsetjänsten gjorde bedömningen att hotbilden avseende Joel och A på lång sikt (1-2 år) var mycket hög (4 av 5 möjliga). Polisens bedömning var klar över att det var Joel och A som omfattades av hög risk att genomföra allvarligt angrepp på lång sikt (1-2 år) på elever och personal på Sjöängsskolan. Att risk för skadan på kort sikt var mindre berodde på att Joel och A vid tidpunkten var under utredning och uppsikt. Polisens bedömning var dock att hög risk på lång sikt fanns vilket naturligtvis hade att beaktas vid besluten kring skolgången. Kommunen måste ge övriga elever trygghet, studieron måste säkras och lärarnas arbetsmiljö säkras. Det gick därför inte att låta Joel återgå till skolan som vanligt och få klassundervisning.

- 3.16 Joel och A stängdes mot bakgrund av polisens bedömning och mot bakgrund av övriga elevers trygghet av från skolan.
- 3.17 Polisens utredning lades inte ner utan avslutades med överlämning till socialtjänsten. Eleverna var inte straffmyndiga och då gäller det förfarandet. Det betyder naturligtvis inte att det inte varit en situation som inte var brottslig eller allvarlig.
- 3.18 Övriga elever måste självfallet ha en helt trygg skolmiljö. Joel och A fick därför undervisning separat under perioden. Skolan har fattat beslut rörande Joels skolgång som medfört att han fått den undervisning han haft rätt till. Det har varit frågan om enskild undervisning. Joel har varit involverad i planeringen av undervisningen, som bedrivits av personal han haft förtroende för. Joel har även haft inflytande över upplägg, matsituation och andra aktiviteter. Joel har uttryckt att han varit nöjd med insatsen och den enskilda undervisningen har verkat gynnsamt för honom, vilket visat sig genom förbättrade prestationer i skolarbetet. Det var inte möjligt att för skolans ledning och övriga elever låta honom delta i undervisningen i skolan (varken i samma klass eller i en parallell) under resterande delen av höstterminen och vårterminen. Om föräldrarna inte fortsatt avfärdat händelsen som ett skämt och slutat anse sig vara ett offer och om föräldrarna hade tagit sitt ansvar för det inträffade eller åtminstone mött skolan i hanteringen av sin sons agerande och samarbetat hade möjligen en annan bedömning skett.
- 3.19 Skolan har under hela tiden haft en tät dialog med Skolverket i frågan om hur undervisningen skulle ske. Sjöängsskolan är den enda högstadieskolan i kommunen. Det medförde att Joel inte kunde omplaceras till annan skola i kommunen.
- 3.20 I februari togs beslut om att omplacera Joel till en av de högstadieskolor som låg närmast. Skolan är dock belägen i en annan kommun. Föräldrarna sade vid ett möte med rektor att de var positiva till ett skolbyte. De ansåg att detta nog var det bästa för Joel för att han skulle få en "nystart". Trots sin bedömning av vad som var bäst för sin son, lät de - enligt föräldrarna själva - Joels vilja styra. De beslutade därför till slut att de inte kunde gå med på omplaceringen. Eftersom det endast en finns en högstadieskola i kommunen, skedde omplaceringen till en skola i en annan kommun. Beslutet att omplacera Joel till den närmast belägna högstadieskolan upphävdes på grund av att det inte fanns stöd i lag att omplacera elev till annan kommun. Askersunds kommun har inte haft möjlighet att agera som den kunnat göra om kommunen haft två högstadieskolor. Härvid ska noteras att beslutet om omplacering aldrig verkställdes, eftersom det upphävdes dessförinnan.

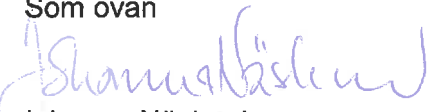

- 3.21 Av den anledningen blev det ännu viktigare hur Joels föräldrars agerande och förståelse för övriga elevers och elevers föräldrar kom till uttryck. Dessvärre har gensvaret från föräldrarna rörande hur vuxenvärlden ska förhålla sig till tonåringar som agerar som Joel gjort varit helt inriktat på Joels rättigheter, inte hans skyldigheter eller förmågor att hantera sitt samspel med övriga elever och lärare.
- 3.22 I mitten av mars 2019 meddelade polisen kommunen att deras hot och säkerhetsbedömning kvarstod avseende Joel.
- 3.23 Trots avstängningen från skolan valde Joel och A att vistas i de offentliga lokalerna i anslutning till skolan under våren och valde bl a att stå utanför klassrum där undervisningen pågick. Det har störts undervisningen. De har vidare fortsatt att uppträda provocerande mot elever och personal och eskalera situationen hemifrån genom sociala medier. Det har medfört stor oro hos flera elever på skolan. Skolan har ett arbetsmiljöansvar för elever och sin personal som innebär att det ska vara en trygg miljö. Även dessa åtgärder han gjorde under våren gjorde att det inte gick att bedriva undervisning för Joel på skolan.
- 3.24 Kommunen har under tiden sedan den 25 okt 2018 haft löpande kontakt och bistått med de insatser som Joel och hans vårdnadshavare samtyckt till. Joel har till exempel erbjudits lovskola, vilket han tackat ja till, men trots det valt att inte närvara vid.
- 3.25 Någon skada har inte uppkommit såvitt gäller måluppfyllelse i åk 9. Det går inte att säga att Joel inte kommer klara målen till åk 9. Måluppfyllelse beror som bekant på en rad olika faktorer som inte enbart handlar om undervisning i klassrum. Det bestrids att han kommer försenas ett år ut i arbetslivet.
- 3.26 För det fall Joel skulle komma ut senare i arbetslivet påverkas detta av så många faktorer och ligger så långt fram i tiden från Kommunens agerande att det inte är rimligt att dra den slutsatsen att inkomstbortfallet orsakats av Kommunen. Det saknas därmed kausalitet mellan Kommunens beslut och en senare potentiell skada.
- 3.27 Oavsett om Kommunens beslut skulle finnas bristfälligt att Joels agerande bidragit till detta på ett sådant sätt att han varit medvållande till en eventuellt uppkommen skada. Ett skadestånd ska på den grunden jämkas till noll eller annat skäligt belopp.
- 3.28 Slutligen bör poängteras att Joel har fått undervisning. Kommunen kan således inte anses ha kränkt Joels rätt till undervisning.

4 BEVISNING

- 4.1 Kommunen har inte något att erinra mot editionsyrkandena som motparten gjort.
- 4.2 Kommunen kommer åberopa omfattande skriftlig och muntlig bevisning, men ber att få återkomma med precist i den delen efter muntlig förberedelse.
- 4.3 Det är ett mål som kommer innebära bevisning innefattande en rad känsliga och sekretessbelagda uppgifter, underåriga vittnen, föräldrar till ett antal elever och personal som behövt ha personskydd på grund av hotbild i efterspelet, varför kommunen i nuläget inte vill ange namnen och bevisteman innan de tvistiga frågorna är bättre utredda.

Som ovan

Johanna Näslund

Johanna Jansson